

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversariorum dissolvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

SECTIO VLTIMA.

Argumenta Adversariorum dissolvuntur.

³⁴ Ad argumentum primum Respondeo explicando dictum Aristotelis, nam Philosophus ideo dixit sapientiam constare seu continere scientiam, quatenus deducit conclusiones ex per se notis, intellectum vero quatenus iudicat ipsa prima principia, & esse vera ex terminis, & demonstrat, tueretur, ac defendit, quæ intellectus tantummodo videt, & iudicat absolute, ubi sapientia tribuit iudicium in actu signato de veritate principiorum, intellectui vero in actu exercito, unde nunquam dixit Aristoteles constare intellectu & scientia, tanquam partibus, sed sapientiam esse quandam virtutem intellectualem, quæ eminentiori, & perfectiori modo continet rationem scientiæ, & intellectus: ad minorem distinguo, non coalescit ex scientia, & intellectu tantummodo partibus, concedo; non coalescit eminenter, id est non continet eminentia sua perfectionem utriusque, nego; ad probationem minoris concedo maiorem, & nego minorem, quia non solum est scientia, sed sapientia.

³⁵ Ad secundum concedo maiorem, & nego minorem: ad probationem minoris, nego implicare quod Theologia naturalis sit altior habitu principiorum, quia si attentius expendatur perfectius, & excellentius quod reperitur in intellectu, seu habitu principiorum est versari circa prima principia: atqui hoc ipsum continet sapientia, & ultra hoc versatur circa plura alia, quæ ex principiis inferuntur, & circa res divinas, & naturas præstantissimas, primasque rerum omnium causas, ut iam demonstratum manet, & quod caput est circa ipsam et prima principia versatur nobiliori & perfectiori modo sapientia, quia intellectus simplici tantum ratione versatur circa ipsa, ferendo iudicium ex naturali, & immediata efficacia naturalis luminis; sapientia vero reflectionem faciens supra ipsummet lumen, & originem illius contemplans, a qua ipsum habet totam certitudinem suam, evidentiamque, & illud assumit ut medium ad veritatem, certitudinem, & evidentiam principiorum demonstrandam, & hic modus iudicandi altior, & eminentior est, magisque comprehensivus, ratione cuius Theologia naturalis non solum est perfectior habitu principiorum, sed etiam toto ac pleno ore imperatrix, ac Princeps omnium scientiarum à Philosophorum Principe nominatur, & hac ratione efficaciter probat, demonstratque huius principatus: ergo metaphysicam sapientiæ nomine sola inter reliquas disciplinas iure optimo insigniri debere, ea, inquit, scientia maxime Princeps est ministrantique præponitur, quæ primas rerum causas considerat præsertim finalem, & ultimam, cuius gratia res fiunt, hoc autem est metaphysicæ munus; illa igitur est, quæ dominabitur reliquis disciplinis: ergo hoc titulo ipsa est sapientia.

³⁶ Obijciunt tamen aliqui apud P. Suarez, non hanc, sed moralem scientiam præsertim Politicam habere hunc principatum, & quasi imperium in cæteras scientias, ut recte P. Fonseca ad hunc Arist. locum adnotavit, etenim præcipere, ac dominari inter intellectuales virtutes practi-

cis potius, quam speculativis tribuendum est: præcipere enim practicus actus est, & Philosophia moralis practica est, & in ea præcipua est Politica, quæ in ordine ad communem reipublicæ bonum cuncta moderatur, & præcipit quod vrgeri potest, nam iuxta debitum rationis ordinem, non boni mores ad scientiam, sed scientia potius ad bonos mores referenda est; scientia ergo illa quæ bonos mores procurat, ei imperare debet, quæ in sola rerum speculatione sistit.

Ad hanc autem objectionem Respondeo cum ipso eximio D. dicendo quod si hæc rationes aliquid probant, potius de Prudentia, quam de Philosophia morali procedere; nam præcipere inquit magnus Suarez, ad Prudentiam pertinet non ad Philosophiam, intendere autem bonos mores, nec Philosophiæ, nec prudentiæ proprie convenit, sed voluntariæ, & virtutibus eius: deinde probant quidem illæ rationes prudentiam esse perfectiorem in ratione virtutis moralis, & sub ea ratione practicæ imperare, & consequenter dare etiam gratis possumus in ordine ad bonos mores aliquomodo præire cæteris scientiis speculativis moralem Philosophiam, non autem probant rationes illæ vel absolute, & simpliciter esse perfectiorem prudentiam metaphysicam, vel in genere virtutis intellectualis Philosophiam moralem habere primatum.

Oportet ergo in scientiis duo distinguere, scilicet veritatis contemplationem, seu iudicium, & infallibilem vim, seu rectitudinem attingendi illam, & bonum vsum talis scientiæ, & actuum eius, quatenus liberi sunt, & bene vel male, & propter honestum finem, & cum debitis circumstantiis possunt fieri, aut non fieri: prior ratio est essentialis scientiæ ut sic, imo in universum omni virtuti intellectuali hoc per se primo convenit, quamvis practica virtus ulterius ipsam veritatis cognitionem, & iudicium ordinet ad opus, quod non pertinet ad maiorem perfectionem scientiæ ut sic, sed potius est indicium minoris perfectionis, ut hic Aristoteles docuit in proemio metaphysicæ: posterior ratio, scilicet vsum scientiæ, quod nimirum sit honestus, vel reipublicæ utilis vel ad alios fines est accidentalis scientiæ ut sic, licet sit maxime necessaria hominibus imperare igitur scientiæ vsum hoc posteriori modo proxime spectat ad virtutes aliquas, & ad prudentiam, & ad idem imperium magis conferunt scientiæ morales, quam metaphysicæ, & hoc propriè vocatur imperium practicum, quia respicit opus scientiæ: magis ut est opus voluntatis, quam intellectus: vsum enim est active in voluntate, quamvis interdum executio sit in intellectu, at vero dirigere scientias sub priori ratione, scilicet ad veri cognitionem per se primo, ac maxime pertinet ad metaphysicam, à qua quodammodo accipiunt principia, & terminorum cognitionem, & obiecta seu quidditas suorum obiectorum ut supra diximus, & ratione huius directionis & independentiæ dici potest metaphysica imperare alijs imperio potius speculativo, quam practico, ratione cuius ipsa simpliciter eminet in ratione scientiæ & sapientiæ: addo denique, si Metaphysica consideretur, quatenus in perfectissimo actu eius naturalis beatitudo hominis consistit, sic ad illam, ut ad finem ordinari non solum alias scientias, sed etiam morales virtutes, & prudentiam: nam hæc omnia ad felicitatem hominis

hominis ordinantur, & actiones omnes ad hunc finem optime referuntur, ut scilicet hominem disponant aptumque reddant ad divinam contemplationem, quæ formaliter seu obiective ad hanc scientiam pertinet, licet habere debeat cōiunctum amorem, qui ex tali contemplatione solet nasci, atque hac etiam ratione concludit Arist. scientiam hanc omnibus imperare, quia contemplatur summum bonum, & altissimum finem simpliciter; sicut enim in artibus, quæ ad aliquem finem subordinantur, illa architectonica est alijsque imperat, quæ supremum finem in illo ordine considerat: ita metaphysica quæ absolute contemplatur ultimum finem scientiarum artiumque omnium, totiusque humanæ vitæ, dicitur imperare omnibus; esseque omnium principis, non quia proprie, & practice imperet, sed quasi virtute, & eminenter; non enim procedit metaphysica practice ostendendo, quomodo ille finis obtinendus sit, aut alia in eum dirigenda, & ideo non proprie, & formaliter imperat, ostendit tamen finem in quem omnia dirigenda, eumque finem ultimum rerum omnium esse demonstrat, & ideo ex parte rei cognita virtute, & eminenter quantum est ex se omnibus imperat, omniaque in eum finem, ac summum bonum dirigit.

33 Ad ultimum illius argumentum negatur, quia Theologia non procedit, nec est proprie effectus habitus principiotum.

40 Ad ultimum concedo maiorem & nego minorem.

QVÆSTIO VII.

Vtrum Theologia naturalis actualis, quæ est actus metaphysica, sic felicitas, & beatitudo nostra naturalis simpliciter.

SECTIO I.

Sententia Adversaria proponuntur.

Prima sententia est veterum Philosophorum, ex quibus alij rationem formalem beatitudinis in honore, imperio, & fama; alij in divitijs, voluptatibus, & cæteris bonis corporis, honore, ac regimine collocabant: sed hæc sententia, ut delirium ab omnibus Theologis cum D. Aug. lib. de civitate Dei, & cum D. Thom. 1. 2. quæst. 2. per septem articulos rejciunt, eorumque argumenta evidentissime dissolvunt: videre si placet P. Vazquez, P. Salaz, Valentiam, & latissime Agidium de presentatione, tom. 1. de beatitudine lib. 3. his tamen breviter probatur eorum sententia.

1 Primo, Felicitas est status omnium bonorum aggregatione perfectus, sed hic status opibus obtinetur, ex Aristotele 5. Ethic. cap. 5. dicente pecunijs omnia possideri, & ex Ecclesiis 1. pecunia obediunt omnia: ergo.

2 Secundo, in eo ponenda est beatitudo naturalis nostra, quod magis nos Deo similes reddit, sed potestas, regimen & imperium supra alios nos reddit Deo magis similes, vnde ij qui alijs præsumunt, in divinis litteris Dij vocantur. Exodi. 13. Dij non detrahes: ergo.

3 Tercio, beatitudo est id quod magis à nobis expecti debet, & cuius iacturam iniquiori animo R. P. Ideph. de Peñañel, Theol. Schol. Tom. I.

patimur, sed inter omnia bona nihil magis appetimus, quam honorem, & gloriam, & nullius boni iacturam iniquiori animo patimur: ergo.

Quarto felicitas in eo ponenda est, quod propter se ipsum expectitur, sed ita se habet voluptas, ut testatur Aristoteles 1. Ethic. cap. 2. dicens ridiculum esse ab aliquo querere, cur delectari velit.

Confirmatur, summa miseria consistit in doloribus, corporisque cruciatibus; ergo summum bonum, & summa felicitas consistet in carentia doloris & cruciatibus, quæ non habetur nisi media delectatione sensuumque externorum iucunda exercitatione: ergo.

Quinto, esto beatitudo nostra naturalis collocanda non sit in voluptatibus, & delictijs, quæ hominibus æque communes sunt cum brutis, tamen nulla est ratio quæ valetudo corporis eiusdemque venusta partium, & membrorum dispositio cum quadam coloris suavitate; quæ pulchritudo dicitur illa non sit; cum beatitudo locanda sit in præcipuo naturæ humanæ bono, sed præcipuum naturæ humanæ bonum est pulchritudo; ipsa enim gratiores amabilioreque reddit virtutes humanas, hominemque omni imperio, & honore dignum, secundum illud, species Priami digna est imperio.

Secunda sententia est asserentium beatitudinem naturalem non ponendam esse in operatione aliqua naturali; sed in habitu Theologico, sic Romanus 1. tom. de fine hominis; Leratius, Germanus, & alij, & probatur sic.

Primo, quia beatitudo vera, & propria petitionem perpetuam, & ad minus diuturnam; sed nulla operatio hominis, etiam Theologica potest esse perpetua, & diuturna: ergo in nulla operatione, &c. Maior patet, quia beatitudo est summa felicitas quæ non est talis sine perpetuitate, quod adeo verum est, ut est etiam visio beatifica supernaturalis, concessa in hac vita, v.g. D. Paulo, Moysi, & alijs, solum ob defectum perpetuitatis non mereatur nomen beatitudinis: minor sic probatur, quia experientia constat intellectum nostrum non solum perpetuo durare, sed neque perseverare matto tempore in contemplatione Dei: ergo.

Secundo, quia beatitudo est maxima perfectio creaturæ, sed habitus Theologicus, & non operatio ipsius est maxima perfectio naturalis: ergo. Minor sic probatur, quia si operatio esset maxima perfectio in illo genere non excederetur ab alia, sed operatio Theologica exceditur ab ipsa Theologia: ergo operatio Theologica non est summa perfectio.

Tertia sententia asserit, neque in actu naturali, neque in habitu, neque in aliqua entitate creata posse collocari veram, & propriam beatitudinem naturalem: hæc sententia defenditur solum à P. Vazquez, 1. parti. disp. 226. cap. 2. & 1. 2. disp. 13. Probatur sic primo, si præter beatitudinem supernaturalem daretur naturalis præter Deum, qui est obiectum beatitudinis supernaturalis, daretur aliud summum bonum naturale, quo connaturaliter beati efficeremur, sed hoc est falsum: ergo præter beatitudinem supernaturalem non datur alia naturalis. Minor clara est, quia in nullo ente creato satiatur appetitus.

Secundo probatur, quia beatitudo propria, quia summa felicitas est, non potest secum comparari summam infelicitatem, & miseriam peccati mortalis.